

TAM TAM

MĚSÍČNÍK ČESKÝCH A SLOVENSKÝCH SKAUTŮ V EXILU

ROČNÍK V.
ŘÍJEN

ČÍSLO
1977 2

Ú V A H A K 28. Ř Í J N U

Před 59 lety byl založen samostatný československý stát. Slováci žili předtím tisíc let v maďarském područí a přesto si udrželi svůj jazyk a národní sebevědomí. Češi si odpykali skoro 300 let nesvobody za vzpouru stavů proti císaři.

Nezávislost byla výsledkem diplomatické činnosti předních mužů exilu, opírajících se o odboj ve vlasti a hlavně o vojenskou účast čs. zahraničních legií na všech spojeneckých frontách.

Byla to velká sláva. To, že si naše národy osvojily velmi rychle pravidla demokracie, svědčí o jejich politické vyspělosti.

Bohužel nemáme důvod oslavovat naše výročí tak radostně, bezstarostně a spontánně jako to činí naše hostitelské země, ať jsou to Spojené státy, Francie, Švýcarsko, kde se tančí na ulicích a září ohňostroje. Za těch 59 let existence státu jsme měli možnost pouze jednu třetinu té doby se těšit nezávislosti.

Ale vzpomínka na 28. říjen byla stále silná. Dovedla shromáždit české studenty v protestním průvodu v pražských ulicích, při kterém padl Jan Opletal, vůdcové studentstva byli v Ruzyňi zastřeleni, vysoké školy zavřeny a studentstvo nastrkáno do koncentráků.

Pro nás skauty jsou nezávislost a osudy státu nerozlučně spojeny s existencí naší organizace. Skauti stáli připraveni v prvních dnech svobody a prokázali Národnímu výboru cenné služby. Vysloveně k 28. říjnu byl skauting též nacisty rozpuštěn.

Volili jsme emigraci. Nezapomínejme na podíl předcházejících emigrací na získání nezávislosti, i když je situace dnes jiná.

28. říjen je stejně vhodným dnem k složení skautského slibu jako svátek sv. Jiří či závěrečný oheň na táboře.

vzpomeneme tedy důstojně založení státu s celým exilem a všemi věrnými ve vlasti.

- Cookie -

DNES ZAČÍNÁME OTISKOVAT SERII SKAUTSKÝCH ZNAKŮ z různých zemí, kterou sestavil Jestřáb. Začínáme pochopitelně Československem : známkou českých a slovenských skautů a to doma i v exilu, na str. 10 Jak si jistě pamatujete z dějin čs. skautingu, zakládaly si různé tělovýchovné spolky, politické strany a církve vlastní skautské organizace. Jejich znaky otiskneme v příštím čísle.

Jaroslav Foglar

1. pokračování

POD JUNÁCKOU VLAJKOU

A tak jsem čekal

v klubovně na nové hochy. Na plakátech jsem napsal, aby každý, kdo by chtěl do Devadesátky vstoupit, přišel v sobotu odpoledne v pět hodin do klubovny, kde se může na všechno zeptat, všechno si prohlédnout - a když se mu bude u nás líbit, tak se i dát zapsat. Plakáty jsem rozvěsil v pátek večer, aby je ráno chlapci viděli, až půjdou do školy.

V klubovně bylo uklizeno, na stolku jsem připravil asi dvacet tiskopisů přihlášek do oddílu, vedle ležely rozevřené kroniky Devadesátky i všelijaké písemnosti oddílu a já jsem nad tím vším přecházel netrpělivě po těch deseti čtverečných metrech uhelného sklepa, který jsem pracovními hodinami proměnili v tu pohádkovou klubovničku.

Bylo už pět hodin, pak čtvrt na šest, ale pořád nikdo nešel. V půl šesté se ozvaly jakési kroky ve tmě na sklepních schodech. vyletěl jsem pln radosti s baterkou do chodby, aby nováčci - nebo snad dokonce nováčci - klubovnu v té tmě vůbec našli. Nedovedete si představit mé zklamání, když místo nováčka se mi v záři baterky zjevil nájemník, který šel s kbelíkem pro uhlí !

Vrátil jsem se do klubovny, a trpkostí jsem prohlédl své plány, co všechno se bude muset v Devadesátce udělat, až ten nával hochů bude zapsán, ale čekal jsem marně. nepřišel nikdo.

Bylo už skoro sedm hodin večer, když jsem odešel z klubovny. Chtěl jsem přepsat datum na plakátech.

ne našel jsem však ani jediný plakát celý. většina jich vůbec zmizela, z některých visely jen záry, utržené růžky u přípínáček, jiné byly začmárané. A přitom jsem potkával hochy, kteří umírali dlouhou chvílí. Hloubali bezmyšlenkovitě ulicemi, dívali se do výkladů, které už stokrát za ten den viděli, ale kolem nabízených dobrodružství a zábav v junáckém oddíle chodili jako slépi.

Sám jsem nejlépe věděl, co vše jsem pro ně připravoval. chtěl jsem jim dát to nejkrásnější, co jsem ze sebe mohl vydat, všechny své schopnosti jsem chtěl zapřáhnout pro jejich dobro.

Pokračování příště.

Erbovní pověsti

MAJKA NA KŘÍMA X.
Vyprávějí vám dědečky

O ČESKÉ ORLICI

Minule jste se na tomto místě dočetli, proč nosili rytíři ve středověku různé malované štíty a slíbili jsme vám, že vám budeme psát pověsti o tom, jak se dostala malovaná zvířata, ptáci a nebo různá jiná znamení na štít.

Ale nejen rytíři měli svůj znak. Každá země ve středověku ho měla. A tak i naše země Česká - a to už je moc dávno - celých tisíc let - měla svůj malovaný znak, který se lišil od znaků ostatních zemí. Kníže České země ho nosil na štítě, byl vyšit na praporech, se kterými táhlo české vojsko do bitev, aby bránilo svou zemi. Jaký to byl znak?

Byla to černá orlice na stříbrném štítě. Říká se jí také svatováclavská, protože už český kníže svatý Václav nosil praporec s touto orlicí. Nakreslili jsme vám jí, ale asi jste si všimli, že z hlavy a křídel orlice vyskakují červené plamínky, jako kdyby hořela. A právě o tom, jak orlice přišla k plamínkům, vám chceme dnes vyprávět.

Bylo to v době, kdy se psal rok 1000 a něco. U nás, v České zemi, vládl tehdy kníže Břetislav. Byl to velice statečný a mocný kníže a pod jeho vedením se české vojsko proslavilo v různých zemích. Na příklad v Polsku, kam jel Břetislav pro tělo svatého Vojtěcha a jednou porazil na hranicích samotného císaře. Víte, kde je Polsko? Na severovýchod od Čech. A kde leží Čechy? Ale to už jistě víte sami z mapy. O statečnosti a chytrosti tohoto knížete Břetislava věděl i římský císař Jindřich a zval ho proto k sobě na císařský dvůr, kam se tehdy sjížděli i jiní významní panovníci. Tento císař Jindřich měl krásnou příbuznou Jitku a do té dívky se Břetislav zamiloval. Také Jitce se mladý český kníže líbil. Protože však Břetislav nevěděl, jestli mu císař dá Jitku za manželku, rozhodl se, že jí raději unese. Shromáždil kolem sebe statečné a věrné rytíře a jel s nimi do kláštera v Německu, kde tehdy Jitka žila. Právě, když šla z kostela, přiskočil Břetislav, posadil si dívku před sebe na koně a pospíchali k bráně. Ta však byla mezitím uzavřena tlustým řetězem. Břetislav vytasil meč, jedinou ranou ře-

těz přesekl a všichni rychle ujížděli pryč. Císař se rozhněval a hrozil dokonce, že potáhne s vojskem do Čech, aby Břetislava za tento kousek potrestal. Ale Jitka, která se stala mezitím Břetislavovou manželkou a českou kněžnou, prosila za svého muže císaře i svého otce tak dlouho, až se císař usmívil. A na paměť svého usmívení dal Břetislavovi výsadu: vždycky, když pojedje k císařskému dvoru, má jeho průvod už z dálky plamennými pochodněmi oznamovat, že se Břetislav blíží. A to jsou právě ty plamínky, které od té doby orlice měla a které na štítě vidíte. Budete-li chtít, můžete si ty plamínky, zobák, jazyk a nohy orlice vybarvit červeně.

Prvním znakem byla tedy orlice. Později byl však tento státní znak změněn. To už bylo také velmi dávno, sto let po Břetislavovi, když jsme dostali do znaku lva. Ale jak se to stalo, o tom příště.

D Í V Ě Í H L Í D K A

VELKÁ MEZINÁRODNÍ KRESLIŘSKÁ SOUTĚŽ SKAUTEK

K námětu Den Zakladatele /22. února - narozeniny

BÍPÍ a jeho paní/ pořádá světové byro kreslířskou soutěž pro světlušky, skautky i vedoucí. Nejde ani tak o vítězství, jako spíše o účast, která podpoří vědomí sounáležitosti skautek všech národů, tedy i našeho.

Formát : ne větší než 30 x 20 cm

Téma : Den Zakladatele nebo 'skautky najdeš všude' tedy i obrázky z táborů, výletů, kluboven, hlavně z mezinárodních setkání.

Na rubu : Jméno, stáří, adresa, případně stručné vysvětlení k obrázku

Účast : děvčata z těch zemí, kde jsme registrováni u národních svazů

Adresátky: Baden Žurda, Curych Sránek, Bern mána

Německo sever Cvička nebo Janaš

" jih a střed Zmatp

Amerika Velenka

Ty pak zašlou hromadně na kantonální či zemské vedení.

Termín : 10. listopadu 1977

Tak se, sestry, hlýakněte !

Hry na celý život.

Naše skautská Mára z bernského oddílu hraje takovouhle hru: Řekne svým skautským dětem: "Dávat dárky je milá záležitost. Ale ze všeho nejhezčí je - dárky vyrábět. Vždy se snažte dát svým milým něco, co jste sami vyrobili. Ten obdarovaný má dvojnásobnou radost, když si představí, že jste na něj mysleli, když jste dárek zhotovovali." A ostatně není to hřejivé pomyšlení, že to, co vyrábíme, vyvolá radostný úsměv u obdarovaného? To se ví, v naší uspěchané době se to vždy nepodaří, získat tolik času, abychom všechny své drahé podarovali výrobky vlastních rukou, ale stejně můžete tuhle hru hrát celý život, alespoň občas. Vlastnoruční výrobky mohou být přerozmanité. Ale dnes jsme se rozhodli, že vám přineseme popis jednoho dárku pro maminku, který je poněkud neobvyklý, ale bernský oddíl s ním má už své dobré zkušenosti. A tak jsme si půjčili jejich kroniku a opsali z ní:

"...Největší zájem byl o krajkovou hvězdu na dřevěném podkladě. Do dřevěného obdélníku, který Modráček už přinesla obarvený na černo, jsme podle vzoru natloukli do kruhu v pravidelných odstupech 13 hřebíků. Museli jsme dávat pozor, aby hřebíčky na druhé straně nevyšly a abychom prkýnko nepřitloukli ke stolu. Modráček nám půjčila kleště, které jsme při zatloukání kolem hřebíčku podložili, takže u každého trčel ze dřeva stejný kus. Pak jsme začali namotávat bavlnku. /My měli bílou, ale může se použít jakákoliv barva podkladu nebo bavlnky./ Začali jsme od hřebíčku, na který jsme přivázali nit a nechali jsme kousek trčet, abychom ten první hřebíček dobře poznali. A/ Objeli jsme kolo tak, že jsme přivázali bavlnku na každý hřebíček a skončili u hřebíčku č. 1.

B/ Pak jsme objeli kolo tak, že jsme každý druhý hřebíček vynechali - museli jsme kolo objet 2x, abychom se dostali k č. 1.

C/ Objeli jsme kolo ob 3, zase motat tak dlouho, až skončíme u 1.

D/ Objeli jsme kolo ob 4,

E/ Objeli jsme kolo ob 5 a museli jsme dávat dobrý pozor, abychom vždy skončili u hřebíčku 1. Vznikla překrásná krajková hvězdička, ani se nám nechtělo věřit, že jsme to dokázali. Když jsme se spletli, museli jsme začít znovu. Pak nám Miloš přitloukl hřebíček na zavěšení a dárek pro maminku byl hotov. Moc se nám to líbilo a chceme si na táboře vyrobit i jiné vzory."

Nám se tohle čtení taky líbilo. Když si představíme, kterak kluci i holky pracovali svorně pospolu a teď budou vymýšlet i jiné vzory ... A když si přimyslíme tu radost obdarované maminky ... Nuže, zkuste si to také. Třebas přijdete na jiné vzory, jiné dárky!

SEM-TAM

Táborová příloha
časopisu Tam-Tam
na pokračování

Č. 7.

Léto 1977.

SEVERKA

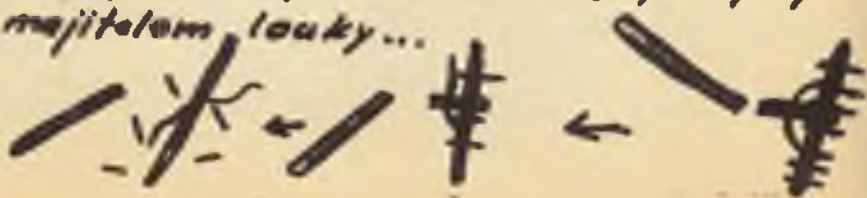
aneb
EPO V EPP 77

Nejprve nebylo nic, jen mlhavé představy o vsi EPPE kdesi na západ od Kasselu. Na jarním průzkumu se zjistilo, že původní tábořiště u říčky Aaru se po dešti promění v jezero, ale místní farář a přítel Československa ukázal průzkumné skupině jiné místo, krásně položené na kopci, ze tří stran obklopené lesy. Bylo naprosto suché, tak suché, že tam ani vodovod nebyl, ale zato žádná budova...

I začal se před táborem svážet materiál, který se skladoval u faráře, "zorganizovala" se folie na jídelnu, objednáno dřevo atd. Na přípravňáku se vyměřilo tábořiště, připravilo trochu dřeva a objelo se místní zdroje poživatin...

A pak, v sobotu (9.7.77.), se začali sjíždět táborníci. Bylo jich celkem asi 35, včetně roverů, čtyři činovníci plus občasní pomocníci. Díky tatínkům se během soboty postavila jídelna i s kuchyní, takže se v neděli ráno už vařilo a zbývalo toto veledílo jen potáhnout folií. Při stavění stanů přispěla k obveselení početná mraveniště, která bylo nutno vypálit. Ještě větší legrace byla s břidlicí, která začínala 5 až 10 cm hluboko a tvrdě se bránila jak zatloukání kolíků, tak i kopání latrin a sklípku - ale tyto práce se zvládly celkem beze zmatků.

...jak jsme spravili hrábě, zapůjčené majitelem louky...

"...dočkáme se ve zdaru i třetího stožáru !... "

konec citátu z činovníckého ("babského") pokřiku.

Stožár byl krásný: 15 m dlouhý, ráhno bylo upevněno, očka na lanka zavrtána, čekalo se jen na řezníka, aby pomocí traktoru a vrtáku o průměru 30 cm vyvrtal do skály příslušnou dőuru 1,5 m hlubokou. Přijel o hodinu dříve než měl a nastal poplach. Vrtalo se. Po 30 cm to dái nešlo. I zasedli činovníci na vrták, jako živá zátěž a po 1/2 hodince natřásání se dostavil výsledek: dőura 80 cm hluboká a modřiny na sedacích svalech. Nedostatečnou hloubku vyvážíla pevnost skály. I byl stožár slavnostně zasazen a mnohými kůly upevněn. A pak to přišlo: jedno z lanek na ráhnu nebylo provléknuto očkem... Po všeobecném kvílení a fantasmagorických resp. ekvilibristických nápadech (brouček s hedvábíčkem na tykadlech, místní požárníci, dlouhá a tenká a lehká a pevná tyč se zázračným mechanismem, Ing. Bezák a jeho letadlem, přeškolným na vrtulník atd. a pod.), byl pevně zasazený a tím nezviklatelný stožár opět skácen... Druhý stožár však stál a vydržel všechny bouře, a tak se chmurné proroctví o třetím stožáru nevyplnilo.

Osobní "hyena" se konala tak 170 m od tábora, kde byla postavena improvizovaná umývarna: hadice + žlab + 5 otvorů = mytí; děvčata měla jednu umývárnu navíc: mezi 4 borovicemi s plentou.

Pitná voda se dovážela v kanistrech, ale bylo jí málo, moc málo - tak nás zachránili občané z EPPE. (Jak? Dozvíte se ^{vůstě}průstě.)

(Igor + Cvička + Fidlifousek)

ODETA

*z naší
táborové
kroniky*

Úterý 23.8.

Lije jako z konve a celý tábor jde na krytou PLOVÁRNU , trochu se ohřát. Po návratu nás čeká překvapení. Lišky uvařily velmi dobrou bramboračku a vyrobily asi sto palačinek, které jsme ani nestačili sníst. Zbyly ještě k snídani. Večer měli už konečně být táborák, ale stále přšelo. Zalezli jsme proto do boudy vedle kuchyně a ZPÍVALI.

Středa 24.8.

Pátý den tábora a končí období deště. Puntík trochu svítí. Shodli jsme se, že je stejný lenoch jako my! Celý den se VÁLÍ ZA MRÁKY .

Pátek 26.8.

Jdeme na celodenní výlet, ale zase prší. Měli jsme jít asi deset kilometrů, ale nakonec jich bylo osmnáct. Lišky, které značily cestu, se spletly.

Neděle 28.8.

V jedenáct hodin vítáme naše kamarády z KARLSRUHE . Po společném obědě, který uvařily Lišky, začal velký ZÁVOD . Byli jsme celí uhonění z Opičí dráhy a Římské jízdy . Došlo i na Textilní roztržku a Útěk z východního bloku . Plánované Ragby nakonec odpadlo.

UMÍSTĚNÍ

- ① Lišky
- ② Kamzíci (Karlsruhe)
- ③ Kamzíci (naši)

Hra se líbila všem. Škoda, že už byl večer a kamarádi museli jet DOMŮ .

Pondělí 29.8.

Den začal tiše. Většina táborníků lovila bobříka **MLČENÍ**. Ale ne nadlouho.

Středa 31.8.

Je opět pěkný den. Pomalu se blíží konec tábora. Pilně se loví bobříci. Kamzíci se připravují na odbornou první pomoc.

Po večeri byl krátký táborák a všichni šli potom hned spát.

Ale o půlnoci byli vzbuzeni ti, co měli dělat **SLIB** a vlajkonoši. Všichni jsme odešli na malý poloostrov, kde byl již připraven slibový táborák a aby bylo více světla, hořely ještě dvě pochodně. Byl to opravdu nezapomenutelný zážitek.

Čtvrtek 1.9.

Balů, Petr a Pavel šli na samotu. Děvčata říkala, že je škoda, když jsou Petr a Pavel pryč. Zjistilo se, že oba mají velké salony ke kecání.

Pátek 2.9.

Žáby pod vedením Šárky vstaly již o půlnoci a velmi hlučně se připlazily k chlapeckým stanům. Úkol zněl: Neprobudit spáče, vzít jim co nejvíc věcí a rozvěsit je na věž a stožár. Ráno byl **POPRASK**. To bylo samé: „Kde mám ponožky, kde jsou moje kalhoty, já nemám boty...“ Kamzíci to nevzali jako vtip a celý den byli naštvaní. Ale tím dívčí válka neskončila. K snídani dostali klucí čaj se solí a pepřem. Ale **ODFLATA** je nemine!

Sobota 3.9.

Čest mužů je zachráněna. Noční hlídku měli chlapci a tak, když se ráno Žáby probudily, byly v obličejích a i ve vlasech pomalované jako pravé **INDIÁNKY**. Však si také málem prodrhaly při mytí kůže. Imu, zaschlá zubní pasta dobře drží.

LUCEMBURSKO

neděle

6.7.

V osm hodin byl odporný budíček. I když jsme včera večer měli táborák, vstávat se muselo. Protože neumím kliky, spadla jsem při rozcevičce na zem. Byla rosa. Měla jsem na sobě čisté tričko. To se ví, že bylo celé mokré a oc hlíny! S umýváním jsme byli rychle hotovi, stačí přece nanočit dvěma prsty tvář a už je to.

Po snídani přišla ta nejhezčí prohlídka stanů z celého tábora. Všude bylo slyšet Račka: ŠFINAVEL EŠUS ! a už létaly ven. To jsme se nasmáli! Můj ešus ovšem taky vyletěl. Nástup byl jako vždy. Raček oznámil, kdo z holek a kluků dostal vlajku čistoty. Nevím už, kdo to byl, ale já určitě ne.

Hned po nástupu v krojích jsme měli duchovní rozjímání. CIPA nám vyprávěl, bylo to moc hezké. To rozjímání trvalo půl hodiny. Potom jsme měli volno do oběda.

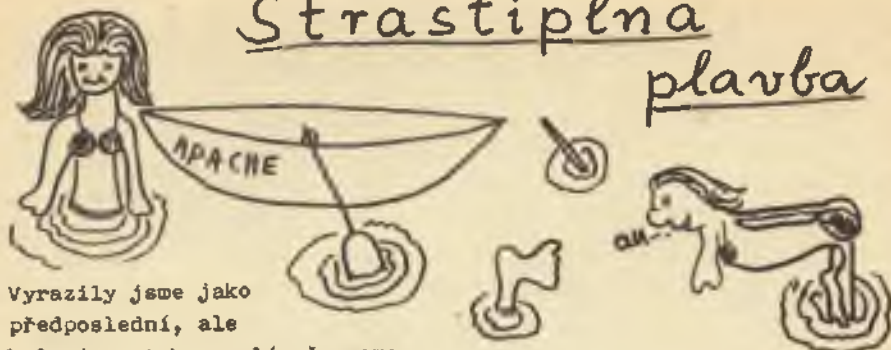
Po obědě začala sportovní OLYMPIÁDA. Bylo to hezké, ale to blbě bylo, že ti malí byli lepší než ti velcí!

Večer jsme měli velký hlad, takže večere nám hrozně chutnala. Také jsme brzy usnuli, protože to byla hezká, ale únavná olympiáda.

Jojo

Strastiplná plavba

Vyrazily jsme jako předposlední, ale byly jsme tak pomalé, že jsme zakrátko byly poslední. V našem nafukovacím člunu byla dírka, kterou se nám nepodařilo ucpat. Zpočátku jsme měly ještě legraci a zpívaly jsme si MY PLULY DÁL A DÁL. Ale pak jsme tolikrát narazily zaokem na kámen, že jsme radši vystoupily a zpívaly MY BRODILY DÁL A DÁL, než přišla hlubší voda. Vůbec nám to nešlo, takže jsme vyměnily člun za kanoe. Ale za prvními přejeji jsme se převrátily. Když jsme se vynořily, hrozně jsme se smály - až Siska pustila pádlo. Měly jsme co dělat, aby nám neuplavalo. Pak to bylo ještě horší, proto že jsme musely vylít z lodí vodu a nastoupit. Konečně se nám to podařilo. Ale za chvíli se loď s námi zase překotila a pro změnu jsme spadly rovnou na kámen. Teď nás ke všemu bolely ještě zadky!

Když jsme dojeily k mostu, kde jsme měly vystoupit a dát se pěsky na zpáteční cestu, ostatní tam už dávno byli. Službu svezl Běda do tábora, aby mohla včas připravit večeři, ti druhí šlapali. Bylo to hezké, ale hodně únavné, protože se muselo hodně stoupat. Když se pěšáci konečně připotáčeli do tábora, vrhli se na večeři. Nezbyl ani jediný krajíc chleba.

• STRAŠIDLO V ČERNÉM LESE •

Poprvé o sobě nechal vědět hned v prvním týdnu po začátku tábora. Zprávu našel Pudink v uzavřené skleněné trubičce pod stožárem. Šli jsme ji hned otevřít, a začali dychtivě číst zprávu. Arachidon se v ní představil. Psal, že nemá klidu, protože svoji duši zapsal čertovi a proto musí dvakrát do roka strašit. Nálezce jeho zprávy měl u táborového ohně přečíst v ní udanou formuli a 3x se uklonit. Protože ale Pudink udělal chybu /hodil zprávu do ohně/, tak jsme našli brzy potom další zprávu od Arachidona. Byla připevněna na našem terči, který stál na kamnech. Arachidon ho tam v noci asi postavil. Kromě toho nám přivázal družinovou vlajku na stožár a od táhnul Pudinkovi a Dankovi židli k řece a na latrinu. Jinak nám dosud neuškodil.

Z dopisu jsme vyčetli, že máme hledat dvě zprávy. Po delším, namáhavém hledání, jsme našli jednu daleko v lese a druhou v potoce. Protože však byly zašifrované, musel Stasa nám i Sovám pomoci. Zněla takhle: "Učiň podobu ďábla, ale chraň se používati kovu. Postav ji na dobře viditelném místě!"

Bumerang

Krajková hvězdice.

Vždy začínáme a končíme na č.1.

1. od č.1 na 2,3,4,5 atd.
2. pokračování: od č. 1 na č. 3,5, atd. vždy ob jeden
3. pokračování: od č.1 na č. 4,7, vždy ob dva a tak dále

Mnoho radu

přeje

Liška

A ještě jedna soutěž!

tentokrát ne celosvětová, nýbrž jen celoexilová, ale zato nejen pro děvčata, ale i pro skauty a vlčata. Vyhlašuje jí I.oddíl Baden a vyhraje ji ten, kdo zašle

skautské heslo BUĎ PŘIPRAVEN v nejvíce jazycích.

Vítěz dostane od Jestřába krásnou skautskou dýku, další 3 ceny útěchy / známky nebo skautské brožúrky, písničky či odznaky - podle přání/ poskytné redakce Tam-tamu.

Termín : 30.listopadu 1977 na adresu Československý skaut ve Švýcarsku, CH-5401 Baden, P.O.Box 506

Jak získá skaut houby?

Nejlepší je jít na trh a houby koupit. To umí každý, a proto mu to přenecháme. My skauti budeme mít radost z toho, že vyjdeme do lesa, někdy i na louku, a přineseme v tašce, co jsme sami našli. Kdybyste si vyšli na houby v Americe a vraceli se s plnou náručí, budou lidi kulit oči a pokládat vás za hazardéry - v Americe se jedí jen žampiony koupené v obchodě a co roste v lese, je podezřelé. Pravda je, že i u nás jsou některé houby jedovaté nebo nechtné; jak to tedy udělat, abychom si nezkazili žaludek nebo se neotrávili?

Především je dobře vědět, že opravdu jedovatých druhů hub je žalostně málo. Znamená to dobře si je prohlédnout (na obrázku, na výstavě, nejlépe při procházce s odborníkem) a vyhýbat se jim i houbám podobným, které bychom mohli zaměnit. Za druhé je třeba znát typy hub, o kterých víme, že jsou dobré. I neodborník by měl vědět, že existuje více druhů než hříby a prašivky. A právě o těchto typech bych vám chtěl něco dneska říci.

Na první pohled rozeznáme houbu, která má klobouk a nohu (správně „třeň“, jak říkají odborníci), od houby „v jednom kuse“, obvykle bramborovitého tvaru. Ty houby, které mají jen břicho a jinak nic, můžeme jíst, pokud jsou mladé. Protože mají velmi výraznou chuť, používáme jich pouze jako koření do pokrmů.

Nejčastěji se setkáváme s pestřcem (lidově lanýž), který je ve velkém množství nezdravý, a s pýchavkou. Druhý typ hub, jimž chybí noha, jsou chochoše, tuhé houby rostoucí na pařezech a odumírajících stromech, ty nesbíráme.

Nyní se dostáváme k houbám s kloboukem a třením. Jsou dvojího typu: hříbovité, které mají na spodní straně klobouku rourky (na celé houbě jsou vidět jako póry), a bedlovité s lupínky. U hříbovitých hub to máme jednoduché: žádná není jedovatá, jen dva druhy jsou hořké a proto nejedlé: krásný podhřib žlučový (ústí rourek bílé až narůžovělé, klobouk svrchu hnědý, třeň s hnědou síťovitou kresbou) a kříšť (ústí rourek citronově žluté, na noze

Houba bez hlavy ale s třením

Rozřiznutá hvězovitá houba
při pohledu zespoda

červená barva). Obě houby lze zaměnit s jedlými, proto doporučuji chuťovou zkoušku. Satan bývá označován za jedovatého, ale vařený je neškodný a syrové houby přece nejíme.

U hub bedlovitých už bychom se mohli splést, nebezpečně splést. Ale přesto existují celé skupiny, které jsou jedlé. Předně se naučíme rozoznávat holubinky: mají vesměs pestré

barvy klobouků, jinak jsou bílé a jejich „maso“ není vláknité. U holubinek platí: pálivé druhy jsou nejedlé, nepálivé jedlé, žádný druh není jedovatý. Holubinkám příbuzné jsou ryzce, které poznáme podle toho, že při nařiznutí roní mléko. Také zde platí co u holubinek: pálivé jsou nejedlé, nepálivé jedlé, žádný ryzec není jedovatý. Nejchutnější jsou ryzce obsahující oranžové mléko.

Další houbou, kterou nelze splést, je žlutá liška, jedlá a chutná. Na povrchu celé žluté jsou též zelánky rostoucí na podzim; podobné ale nejedlé čirůvky sírové jsou i na řezu žluté a odporně páchnou. Krásnou fialovou barvu mají malé houbičky zvané lakovky ametystové. Jsou poněkud tvrdé, hodí se však pro svou nápadnou barvu jako ozdoba, nakládáme-li houby do octa.

Holubinka nebo
ryzec, -

zelánka -

muchomůrka -

tři typy bedlovitých hub, které se snadno od sebe rozeznají

Konečně přicházíme k houbám, kde musíme být opatrní. Mají na třeni prstenec. Nem patří bedly, žampiony a muchomůrky. Jejich rozlišení je nejlépe provádět se znalcem hub. Škvrně si vštípíme do paměti typický tvar jednotlivých zástupců, nespleteme se nikdy na příklad u bedly. Podobně starší žampiony můžeme sbírat bez obav, protože lupeny na spodu klobouku jsou růžové, nachové až hnědé. Naše nejjedovatější houba muchomůrka hlízovitá (zelená) má lupeny čistě bílé.

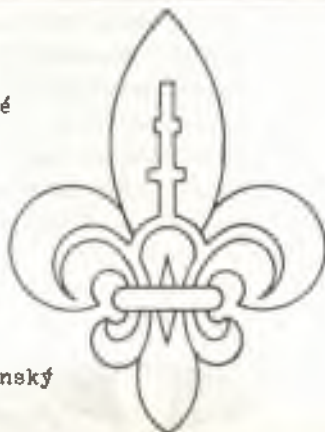
Přestože o mnohých druzích hub nebyla řeč, vidíte, že je jich mnoho jedlých. Jedovatá je jedna vláknice, o které jsme nemluvili, protože nemá žádný typický znak. Opatrnost je proto vždycky na místě, zvláště u hub bedlovitých.

SLIBOVÉ ODZNAKY

skautské organizace
Republiky Československé

český

slovenský

CO NÁS SPOJUJE

Naposledy jsme se učili skloňování. Řekli jsme si, že čeština má sedm pádů. Za vzor jsme si vzali slovíčko stan, což je podstatné jméno rodu mužského, neživotné, tvrdé. Rod mužský poznáte hravě, životné a neživotné podstatné jméno je také snadné, jen si dobře zapamatujte, že čeština zachází jinak s podstatnými jmény věcí živých a neživých; tvrdý vzor je ten, který končí v druhém pádě na -u nebo -a. A teď si zopakujte: Na louce stojí -. Budeme přenocovatí bez -. plížíme se ke -. Zavřete -! Nevíte o -? Chrápání se ozývalo -. Místo pomlčky doplňte stan ve správném pádě. Pak si to znovu přečtete, ale užitje množného čísla: stany. Pátý pád je zvolání: stane! Stany! Do bloku si запиšte skloňování do dvou sloupečků.

Pro osvěžení zahrajme si naší oblíbenou kimovku! Přečtěte si pozorně a soustředěně 3x za sebou 24 slov, která budou následovat. Pak zavřete Tam-tam a snažte se ona slova napsat na kus papíru. Po 5ti minutách skončete psaní a porovnejte s Tam-tamem. 16 správně napsaných slov je vítězství ! MYŠ ← BYT - NÁBYTEK - BYSTRÝ - BÝK - DOBYTEK - PYTEL - JAZYK - ZVYK - SMYK - SÝR - SYN - VÍŠKA - PÝCHA - BRZY - OMYL - MLÝN - PLYN - BYTOST - ZBYTEK -NOS -KOS -BYL -CÍL.

MILÍ ČTENÁŘI , k tomuto číslu přikládáme složenky a prosíme všechny, kteří doposud nezaplatili předplatné na V.ročník, aby tak laskavě učinili nejpozději do konce listopadu 1977. Děkujeme Vám.

Pro čtenáře ze Švýcarska činí předplatné 14,-sFr. Platě přiloženou složenkou neb bank.převodem na: Postscheckkonto 17-988 Fribourg,Volksbank Murten /Morat/,zu Gunsten Tschechoslowakische Pfadfinder 30/10771/33.

Pro čtenáře z Německa činí předplatné 15,-DM. Platě bankovním převodem v Německu na : BLZ 500 930 00,Rüsselsheimer Volksbank, 6090 Rüsselsheim,Kto Nr.200845.02 Tschechoslowak.Pfadfinder i.d.BRD.

Pro čtenáře z ostatní Evropy činí předplatné 15,-DM,neb ekvivalent v kterékoliv směnitélné měně.Pro čtenáře ze zámoří činí předplatné 8 \$ US./Letecké poštovné!/Čtenáři z ostatní Evropy a ze zámoří mohou platit některým z následujících způsobů:

- a/ Mezinárodní pošt.poukázkou /Mandat de versement international/ na Postscheckkonto 17-988 Fribourg-Schweiz,Schweiz.Volksbank Murten, zu Gunsten Tschechoslowak.Pfadfinder 30/10771/33.
- b/Bank.převodem na Schweiz.Volksbank Murten,Konto 30/10771/33.
- c/ Příslušnou částku neb šek poslati v dopise na adresu redakce /Postfach 295, CH-8021 Zürich 1/.
- d/ V Holandsku je možno poukazovat předplatné na pošt.Girodienst, OP Postrek 3504194 SKAUTED, Postbus 2480, 3500 GL Utrecht.
V rubrice "Mededelingen" poznamenejte TAM-TAM 77/78.

Uzávěrka listopadového čísla 4.11.77

Redakční kruh Tam-tamu : Cookie,Pirátko a spol.

Předplatné činí pro čtenáře z CH Fr 14,-,z ostatní Evropy DM 15,-
Bankovní spojení : ze zámoří \$ 8,-

Schweizerische Volksbank Murten,Konto 30/10771/33 - Tschechoslowakische Pfadfinder. Postscheckkonto banky 17-988 Fribourg /Schweiz/.
Čtenáři z Německa mohou použít též konta v BRD :
Rüsselsheimer Volksbank,BLZ 500 930 00 , 6090 Rüsselsheim,
Kto.Nr.200845.02 Tschechoslowakische Pfadfinder i.d.BRD.

A.Z. 3000 Bern 1

Postretouren an :

Postfach 295

CH-8021 Zürich 1

Verband der
Tschechoslowakischen
Pfadfinder in der Schweiz.

áta naš šel na houby,
jest-li on tam zabloudí?
„Nezabloudí, těšte se,
on vám houby přinese